Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Slovenski dom

Štev. 262 | V Ljubljani, sreda 17. novembra 1937 | Leto II.

Kitajska vlada se seli iz prestolnice, mesto v naglici utrjujejo

Nanking pred japonskim napadom

Šanghaj, 17. nov. o. Po zavzetju Šanghaja bodo Japonci takoj začeli prodirati v Nanking, sedež osrednje kitajske vlade, če ne pride prej do sporazuma, in sicer v takem smislu, kakor zahtevajo Japonci. Nanking se že pripravlja na ta japonski napad. Obleganje mesta bo še strašnejše kakor je bilo obleganje Šanghaja, ker Nanking nima toliko tujih zavarovanih predelov, kakor Šanghaj, da bi malce brzdali divje japonske napade.

Zavedajoč se te velike nevarnosti je nankinška vlada sklenila, da preseli vse svoje urade, razen vojnega ministrstva, ki bo ostalo še nadalje v Nankingu. Večina višjih uradnikov je že sinoči zapustila Nanking, drugi pa so odpotovali danes. Zunanje ministrstvo, finančno ministrstvo in ministrstvo za zdravje se bodo preselili v Hankov odnosno v Yuan, medtem ko se preselijo ostala ministrstva s senatorji v mesto Čunking v provinci Sečuen. Mesto Čunking bodo najbrž proglasili za glavno mesto. Ministrstvo vojske, kakor tudi uradi ostanejo v Nankingu do zadnjega. Ravno tako se pripravljajo tuja poslaništva za odhod ter zbirajo vse podanike, katere bodo poslali z ladjami v Šanghaj. Nekaj tujih ladij je že prispelo v ta namen v Nanking. Kitajci z veliko naglico pripravljajo obrambo Nankinga. Okoli in okoli mesta grade strelske jarke, katere utrjujejo po najmodernejših načelih. Pričakujejo, da bo tu ena največjih bitk, odkar so se pričele sovražnosti med Kitajsko in Japonsko. Japonci neprestano pošiljajo nove čete v Šanghaj. Računajo, da šteje japonska vojska zdaj že nad četrt milijona vojakov v tem predelu. Watteville, zastopnik mednarodnega rdečega križa pravi: odkar so se pričele sovražnosti med obema državama, se lahko računa, da je bilo že nad 800.000 žrtev.

Kakor zatrjujejo Japonci, so se morali Kitajci umakniti pri Čantungu čez reko Hongho preko mosta, ki je en in četrt kilometra dolg. Kitajci so poskušali, da razstrele most, ni jim pa uspelo zaradi neprestanega artiljerijskega ognja. Most je bil sicer poškodovan, je pa še vedno uporaben za promet.

Sučow so včeraj zadeli Japonci. Kitajci se zbirajo v okolici Nankinga, neprestano prihajajo nove čete, in kakor zatrjujejo dobro obveščeni krogi, bo tem četam poveljeval sam Čangkajšek, ki bo ostal v Nankingu.

Japonska vojska o pogajanjih

Berlin, 17. nov. o. »Berliner Tagblatt« prinaša izjavo, ki jo je dobil njegov tokijski dopisnik Fabius v japonskem vojnem ministrstvu. Tam izjavljajo, da je japonska vojska pripravljena *začeti pogajanja za premirje, ne s kitajsko vlado, marveč z maršalom Čankajšekom.* Kitajska vojska je v dosedanjih bojih dokazala, da je sposobna velikega junaštva, samo njeno vodstvo ni dosti vredno. Zato je nemogoče, da bi Kitajci še kaj dolgo vodili vojno v sedanjem obsegu. Tega se zaveda tudi njen vrhovni poveljnik maršal Čankajšek. Japonska vojska je pripravljena začeti pogajanja, pripravljena je pa tudi nadaljevati boj, dokler bo potreba. Japonska vojška ni nikdar zahtevala, naj maršal Čankajšek odstopi.

»Asahi« objavlja uvodni članek o napredovanju japonskih čet na Kitajskem in pravi, da bodo japonske čete prodirale vse do Nankinga in ga zavzele, če Kitajska ne bo pristala na japonske zahteve.

Japonski politični krogi izjavljajo, da bo Japonska odpovedala pogodbo devetih držav.

Še enkrat japonski pogoji Kitajcem ... in odgovor sveta nanje

Berlin, 17. nov. o. Posebni odposlanec japonske vlade za Evropo, polkovnik Takahaši, je včeraj zastopnikom nemškega tiska pojasnil japonsko stališče v sporu s Kitajsko. Navedel je tudi pogoje, pod katerimi bi Japonska prenehala z oboroženo akcijo. Ti pogoji so:

1. *Kitajska mora sodelovati pri boju proti boljševizmu.*
2. *Rešiti mora vsa sporna vprašanja, ki jih ima z mandžursko državo.*
3. *Zatreti mora vsa protijaponska gibanja.*
4. *Priiti mora gospodarskemu sodelovanju z Japonsko.*

To niso še podrobni mirovni pogoji, marveč samo podlaga zanje. Japonska se ne more sporazumevati s kitajsko vlado, ki tesno sodeluje z boljševiki, marveč kvečjemu s kitajsko vojsko in maršalom Čankajšekom.

Newyork, 17. nov. o. »Newyork Times« se bavi z uspehi konference devetih velesil v Bruslju ter pravi, da so prav malenkostni. Zastopniki raznih držav na tem sestanku se niso niti mogli sporazumeti o tem, da bi izjavili, da je Japonska napadla Kitajsko Če hoče ta konferenca kaj pripomoči k mednarodnemu miru, potem mora vsekakor reči odločilno besedo. To je mogoče na dva načina:

1. *da proglasi gospodarske sankcije proti Japonski,*
2. *ali pa, da sklene dati mednarodno gospodarsko in vojaško pomoč Kitajcem.*

Na sankcije bo težko pristala USA, ki je največji odjemalec japonske svile, Japonska pa najmočnejši kupec za amerikanski bombaž. Torej bi ostala edinole druga pot.

Sovjeti priznajo Francu vojne pravice

London, 17. novembra. AA. Včerajšnja seja pododbora se je končala ob 17.30. Na seji pododbora je sovjetski zastopnik izjavil, da sovjetska Rusija v celoti sprejema angleški načrt, torej tudi tisti odstavek, ki govori o priznanju značaja vojskujočih se držav obema strankama v Španiji. — Sovjeti seveda poudarjajo, da morajo poprej oditi prostovoljci iz Španije.

Dozdaj še ni odgovora ne od valencijske vlade ne od nacionalistične vlade na noto, ki sta jo obe vladi dobili od nevmešavalnega odbora. Na včerajšnji seji nevmeševalnega odbora so prebrali poročila izvedencev, ki so proučevali vprašanje nadzorstva in nato so pa proučevali pravice vojskujočih se strank za primer, da pride do odpoklica prostovoljcev.

San Sebastijan, 17. novembra. AA. Havas: Sir Robert Hughon, bivši odpravnik poslov v Moskvi, je imenovan za britanskega diplomatskega agenta v nacionalistični Španiji.

Barcelona, 17. novembra. AA. Havas: Nacionalistična letala so bombardirala včeraj zjutraj angleški parnik »Cardium«, ki je takoj začel pošiljati klice na pomoč. Trde, da je parnik precej poškodovan, vendar manjkajo podrobnosti. Napad je bil izvršen blizu Alicanta.

Na madridskem bojišču je bil vso noč živahen topniški ogenj, posebno v vseučiliški naselbini. V odseku Carabanchellu so republikanci zavzeli važne postojanke in zaplenili mnogo vojnega materiala. Živahni topniški dvoboj je vladal tudi v odseku Jarame.

Po poročilih iz Valencije je neka valencijska trgovska ladja trčila na vožnji v Alicante ob mino, ki so jo pred kratkim nastavili nacionalisti. Ladja je nevarno poškodovana.

Kriza romunske vlade

Bukarešta, 17. nov. m. Predsednik vlade v ostavki, Tatarescu, ki mu je potekel 24-urni rok za sestavo nove vlade, je sinoči zaprosil ponovno za sprejem pri kralju Karolu. Vladni krogi zatrjujejo, da bo kralj poveril Tatarescu ponovno mandat za sestavo nove vlade, ki bo liberalna.

Kartel za prodajo balkanskega tobaka

Atene, 17. nov. m. Pod predsedstvom predsednika grške vlade Metaxasa je bila sinoči konferenca, na kateri so razpravljali o ustanovitvi posebnega kartela za prodajo tobaka, ki ga pridelujejo v Grčiji, Jugoslaviji, Turčiji in Bolgariji, t. j. državah, ki predstavljajo glavne izvoznike tobaka v Evropi. Ta kartel bo imel za cilj, da izključi konkurenco in določi cene tobaku. Grška vlada namerava v tej zadevi poslati svoje zastopnike v Ankaro, Belgrad in Sofijo, kjer bi se o tem vprašanju razgov. s tamkajšnjimi vladami.

Razpis nagrad

Maribor, 12. novembra.

Za ta natečaj, ki ga je Tujsko-prometna zveza v Mariboru razpisala v stremljenju, da med širšo javnostjo in posebno med fotoamaterji poveča zanimanje za snimanje tujsko-prometnih motivov, ki so velikega pomena za učinkovitost sodobne turistične propagande, je bilo vposlanih nad 300 slik iz raznih krajev Zvezinega področja. Med velikim številom zelo dobrih posnetkov ni bilo niti enega, ki bi izrazito nadkriljeval ostale in zato razsodišče prve nagrade ni moglo priznati nobeni od vposlanih slik, pač pa je znesek prve nagrade 1000 din razdelilo na manjše nagrade, oziroma odkupe, tako da je skupno za vse nagrade in odkupe vendar ostal prvotno določeni znesek 3000 din. Druga nagrada v znesku 500 din je bila priznana g. Franju Pivki iz Maribora za sliko »Splavarska idila na Dravi«, tretja nagrada v znesku 300 din g. Joži Kovačiču iz Maribora za sliko »Črni vrh na Pohorju« in četrta nagrada v znesku 200 din g. dr. Ivanu Bonaču iz Ljubljane za sliko »Pogled na Peco in Urško«. Razen tega je Tujsko-prometna zveza odkupila še 40 posnetkov, ki so jih vposlali sledeči fotoamaterji: podpolk. Rudolf Raizner, Maribor (2), Vekoslav Prime, Pobrežje (1), Franjo Pivka, Maribor (3), Ivan Štraus, Guštanj (2), dr. Ivan Bonač, Ljubljana (2), Milan Vrabič, Ptuj (2), Ante Kornič, Ljubljana (4), Drago Simončič, Maribor (5), Viktor Lavrenčič, Maribor (2), geom. Ant. Vončina, Maribor 51), Rudolf Knehtl, Studenci (4), Jože Kovačič, Maribor (6), Vlado Cizelj, Zagreb (4), Josip Tomažič, Celje (1), in Alfonz Stajnko, Sv. Ana v Slov. goricah (1). Tujsko-prometna zveza v Mariboru prosi tem potom vse fotoamaterje, da tudi v bodoče posvetijo vso pozornost snimanju prirodnih lepot in značilnih posebnosti posameznih naših tujsko-prometnih predelov, s posebnim ozirom na uporabnost in učinkovitost slik v turistično-propagandne svrhe.

Od nove ustave v Braziliji si brazilijski listi obetajo veliko gospodarskih koristi in je treba pričakovati v kratkem novih odločnih ukrepov za gospodarstvo in trgovino.

Zaradi izgona Havasovega ravnatelja iz Nemčije, je francoski poslanik v Berlinu protestiral pri zunanjem ministrstvu, a ni mogel ničesar doseči. Ravnatelju so dali teden dni odloga, da lahko odpotuje.

Med potovanjem na poroko v London ...

Strahotna letalska nesreča bivše nemške vladarske rodbine

Ostende, 17. nov. o. Zaradi goste megle, ki vlada po Holandiji in Angliji, je včeraj prišlo do strahovite nesreče velikega potniškega letala blizu Ostenda. Letalo, ki je bilo last belgijske družbe, je moralo iskati zasilnega pristanka, pri čemer je udarilo ob neki tovarniški dimnik in se razbilo. Letalo je vozilo 11 ljudi. Med potniki je bila družina bivšega velikega vojvoda Hessenskega, in sicer veliki vojvoda Jurij, njegova žena, bivša princesa Cecilija grška, ki je sestrična vojvodinje Kentske, dva njuna otroka in vojvodova mati. Nemška bivša vladarska rodbina je potovala v London na poroko vojvodovega brata kneza Ludvika Hessenskega, ki je ataše pri nemškem poslaništvu v Londonu. Ta se je hotel danes poročiti z Margareto Campbell-Geddes, potomko znane angleške plemiške rodbine. Hessensko vojvodsko obitelj sta spremljala baron Riedesel ter gospa Hahnova. Razen njih sta bila v letalu še dva nemška potnika. Vsi potniki in posadka so pri padcu letala našli grozno smrt v plamenih.

Na londonskem letališču Croxdonu je pričakoval svoje sorodnike knez Ludvig Hessenski, toda namesto pričakovanega letala, je prišla strahotna novica, ki je presenetila vso angleško in evropsko javnost.

Osem potnikov je bilo nemške narodnosti, zgoreli pa so še trije člani posadke. Letalo je bilo tromotorno tipa »Junker« in je odletelo iz Frankfurta ob 13.53 v Bruselj in London. Ker je bilo slabo vreme, je pilot sklenil, da ne pristane v Bruslju, ampak da v Stenu vzame še dva potnika. Ker je bila megla zelo gosta, se je moglo le slabo videti. Pilot je nekaj trenutkov okleval, nazadnje pa se je le odločil za pristanek. Naenkrat je zagledal pred seboj dimnik neke tovarne in z ostrim zavojem skušal uiti trčenju. Bilo pa je že prepozno. Letalo se je v višini 20 m zaletelo v dimnik, levo krilo se je odlomilo, letalo pa je padlo 60 m proč na dvorišče tovarne. Nastala je strašna eksplozija in iz letala se je dvignil visok plamen. Delavci iz tovarne so takoj prihiteli in skušali rešiti potnike. toda ogenj se je tako hitro razplamtel, da nikdo ni mogel blizu. Ko so gasilci pogasili požar, je ostal samo še železni trup letala in zoglenela trupla potnikov.

Belgijski kralj v Londonu

London, 17. nov. AA. (Reuter) Belgijski kralj Leopold se je pripeljal včeraj s parnikom Princem Albertom v Dover, od tam pa je nadaljeval vožnjo v London. Obisk belgijskega kralja je uradnega značaja. V pristanišču je kralja sprejel vojvoda Gloucesterski v družbi belgijskega londonskega poslanika. Po krajšem postanku v Dovru se je kralj Leopold z vojvodo Gloucestrskim in spremstvom odpeljal s posebnim vlakom v London.

Kralj Leopold se je pripeljal v London ob 14.59. Na Viktorijini postaji so ga pozdravili kralj Jurij VI., predsednik vlade Chamberlain, notranji minister Hoare, civilni in vojaški dom kralja Jurija in druge ugledne osebnosti. Po medsebojnih pozdravih sta oba vladarja skupaj z vojvodo Gloucestrskim sedla v prvi avto, za njim pa so sledili še štirje vozovi v spremstvu oddelka konjeniške garde. Velikanske množice so prirejale belgijskemu vladarju navdušen sprejem.

Po obisku v Buckinghamski palači, kjer je ostal eno uro, se je kralj Leopold odpeljal z avtomobilom v Malborehous, da obišče angleško kraljico Mary.

Iz dežele Ljudske fronte

Iz Francije se je vrnil v Jugoslavijo znani levičar dr. Dragoljub Jovanovič. Na poti v Belgrad se je ustavil tudi v Zagrebu, kjer je obiskal dr. Mačka, nato pa se je sestal tudi z nekaterimi prvaki bivše SDS. Včeraj pa je nadaljeval pot proti Belgradu.

»Samouprava« pravi k temu potovanju: »Že vemo, koga je dr. Dragoljub Jovanovič v inozemstvu mogel obiskati. To so tisti krogi, ki ga hvalijo v moskovskem tisku in pravijo o njem, da je največji politik sodobne Jugoslavije. Ne maramo s sodbo prehitevati dogodkov, iz prejšnjih izkušenj pa vemo, da je po vsakem njegovem potovanju v komunističnem in levičarskem tisku nastala gonja proti naši državi. Bog daj, da bi bilo to potovanje izjema!«

Vesti 17. novembra

Jugoslovanski vojaški odposlanec v Parizu g. Djordje Glišič je prispel v Bruselj ter se bo tu udeležil banketa, ki ga prireja načelnik belgijskega generalštaba.

Za novega guvernerja v Madridu je imenovan general Cardenal.

Novi politični škandali se obetajo v Parizu ob vrsti tožba, katere je naperil proti raznim listom polkovnik de la Rocque, voditelj bivših »Ognjenih križev« in vodja Francoske socialne stranke. Ti listi so ponatisnili očitke o tem, da je polkovnik dobival velike vsote iz tajnih vladnih fondov za svoje gibanje. Pred dvema dnevoma je bila prva razprava, kjer je izzval senzacije bivši predsednik vlade Tardieu kot glavna priča.

714. vseučiliško leto so začeli v Napoliju z velikimi svečanostmi in to po pravici, saj je malo visokih šol v Evropi, ki bi se lahko postavile s tako starostjo.

Francoska vlada je v hudi finančni stiski zaradi plačila 40 milijonov funtov, ki jih je dobila od Anglije za stabilizacijo franka.

Nemška trgovinska bilanca za prve mesece letošnjega leta je aktivna za 311 milijonov mark. Za toliko je Nemčija več prodala svojega blaga, kakor pa kupila tujega.

Trgovska pogajanja med ČSR in Madžarsko se bodo začela danes v Budimpešti, kamor je dospelo posebno odposlanstvo iz Prage. V teh pogajanjih vidijo prvo znamenje za splošno zbližanje Madžarske z Malo zvezo.

Dva milijona mladih Nemcev bo vsako leto obiskalo Italijo. Ta potovanja bo organizirala hitlerjevska prosvetna organizacija »Kraft durch Freude«.

Japonska vlada je povabila Sovjete, naj sklenejo sporazum o ribjem lovu na obalah polotoka Sahalina. Zaradi tega lova, ki je bil velikokrat zelo čuden, je vedno prihajalo do sporov med Japonsko in Rusijo.

Krsta z MacDonaldovim truplom je dospela na Bermude in so jo z ladje prenesli v tamošnjo stolnico, kjer je bila prva služba božja za pokoj rajnikove duše.

Tečaje za italijanski jezik so uvedli na vseučilišču v Salamanci. Prvo predavanje italijanskega profesorja Volpicellija je obiskalo 400 študentov.

23 letnico izhajanja je včeraj praznovalo Mussolinijevo glasilo »Popolo di Italia« ki ga je Mussolini ustanovil l. 1914. Vsi italijanski listi pišejo ob tej priliki članke o pomenu tega lista za italijansko zgodovino.

Huda megla zopet ovira promet v Angliji. Zaradi nje je bilo že več prometnih nesreč, zlasti na železnicah.

Zakon o nevtralnosti Združenih držav se ne sme spremeniti. To zahteva skupina senatorjev, ki bo skušala v tem smislu pritisniti na predsednika Roosevelta.

Razgovor o vprašanjih glede francoske politike, ki so jih stavili na vlado številni poslanci, se bo začel jutri. Važna so zlasti tista vprašanja, ki se nanašajo na finančno in zunanjo politiko sedanje vlade.

Z gobami se je zastrupila vsa vas nekje na severnem Portugalskem. Šest ljudi je že umrlo, drugi pa so tik na tem.

Naš novi poslanik v Rimu, Boško Hristič, je včeraj izročil svoje poverilnice italijanskemu kralju in cesarju. Italijanski vladar je sprejel v tej avdienci tudi vse osebje poslaništva.

Za vojaškega guvernerja v Parizu so na mesto upokojenega generala Gourauda imenovali generala Bijota.

Velika tatvina je bila včeraj v pariškem koloniiskem muzeju, kjer so tatovi odnesli iz zbirk za pol milijona frankov dragocenega eksotičnega nakitja.

Abesinski podkralj Graziani bo baje pustil svoje mesto katero bo dobil vojvoda Aoscki.

Za častnega člana francoskega avtomobilskega kluba so imenovali voditelja nemškega avtomobilizma Hühnleina.

Predsednik katalonske vlade Companys se je proti pričakovanju včeraj vrnil iz Bruslja v Barcelono. Potoval je z letalom.

Obisk predsednika madžarske vlade v Berlinu bo trajal štiri dni in so že določili zanj ves spored. Predsednik Daranyi bo potoval tja 20. nov.

Romunski kralj Karol je odlikoval italijanskega zunanjega ministra Ciana z velikim križem reda za zvestobo.

Bivši abesinski cesar je razglasil v listih, da mora zaradi pomanjkanja prodati hišico v kopališču Dathu, kjer je živel z rodbino in najzvestejšimi pristaši. Nekateri angleški kritiki predlagajo, naj bi mu Anglija dala malo pokojnino.

Proti podaljšanju pariške svetovne razstave se izrekajo razne trgovske zbornice po Franciji, češ, da taka velika prireditev države škoduje tujskemu prometu drugod.

V sporu med državicama Haitiem in San Domingom bo posredoval predsednk Roosevelt z zastopniki Mehike in Kube.

Sovietska vlada bo najbrž v kratkem odpoklicala svojega londonskega poslanika. V Moskvo je moralo odpotovati že več članov poslaništva, ki se ne bodo vrnili na svoja mesta. Razumljivo je, da je poslanik malo nervozen in v skrbeh za svojo glavo.

Krvavi nemiri so bili ob egiptovskem narodnem prazniku v Kairu in sicer najbolj na vseučilišču, kjer so levičarski študentje pretepli in težje ranili več desničarskih profesorjev in študentov.

Vse komunistične agitatorje, po večini Jude, bo palestinska policija izgnala iz Svete dežele.

Mednarodno lovsko razstavo v Berlinu so podaljšali za teden dni, to pa zaradi velikega zanimanja in obiska.

Avstrijski finančni minister dr. Neumayer in predsednik državne banke dr. Kienböck bosta še ta teden odpotovala v London, baje po zasebnih opravkih.

Zaradi pošiljanja italijanskih čet v Libijo, so zahtevali v londonski poslanski zbornici od vlade pojasnil poslanci delavske stranke. Dobili so odgovor, da se Angliji zaradi Egipta ni treba nikogar bati.

Tudi živali imajo arhitekturo

Predavanje dr. Kuščerja pod okriljem Prirodoslovnega društva

Ljubljana, 17. novembra.

Ne samo ljudje, ampak tudi živali imajo svojo arhitekturo. Kakor vidimo velike arhitektonske stavbe po mestih, nebotičnike in podobno, prav tako vidimo v živalstvu pojave, ki so enako podobni prizadevanju ljudi. Zato govorimo po pravici lahko o zidarstvu in arhitekturi v živalstvu in celo o dekorativni umetnosti. O tem zanimivem predmetu je sinoči govoril docent dr. Ljudevit Kuščer v mineraloškem institutu pod okriljem Prirodoslovnega društva. Ob skioptičnih slikah je svoje zanimivo predavanje prepletal z domisleki, da je bilo predavanje prav prijetno in bi ga mnogi, čeprav je bil obisk bolj pičel, kar še nadalje poslušali.

O zidarstvu in arhitekturi v prirodi pričajo cela otočja v morjih in cele gore v zemeljski skorji, ki so jih zgradile male živalice. Vsa gradnja v prirodi pa je prav tako odvisna od nekih načel in gradbenih zakonov. Že pri prerezu človeških kosti opazimo, da niso scela, ampak so zgrajene po nauku o trdnosti. Prav lepo nam dokazuje primer gradbe v prirodi n. pr. sršenovo gnezdo, ki predstavlja nekako domovanje sršenom, najlepše pa je videti ta pojav arhitekture pri polžih. Polži si ne grade velikih palač kot ljudje, pač pa skromne in dobre hišice, ki dokazujejo, da imajo polži velik talent za inženjerje in arhitekte, čeprav se tega niso nikdar učili. Svoje hišce pa znajo celo prav dobro okrasiti in poslikati. Da morejo polži kaj tako čudovitega, kot je gradnja hiše, jim ni treba posebnega kapitala, ampak imajo zato na razpolago že v svojem telesu snovi, ki jih izločajo in se iz njih dela polževa lupina ali hišica. Da je hišica dovolj trdna, zato je ta hišica ali lupina zgrajena iz več plasti, ki so med seboj trdno povezane. To so ploščice, ki jih prepletajo fibrili. Te hišice so tako trdne, da se lahko ohranijo milijon let, matematiki pa so izračunali, da so te polževe hišice zgrajene tako precizno, kakor ne bi tega zmogel noben, še tako učen inženjer ali arhitekt.

G. docent je nadalje prav lepo razložil, kako raste polževa hišica. Značilno je, da so lupine polžev včasih pokrite z dlačicami. Ta pojav opazimo pri vodnih vrstah. Dlake pa najbrž varujejo lupino, da se pri padcu ne razbijejo ter varujejo polža proti suši. Včasih opazimo polža, kako nosi s seboj na svoji hišici vse polno tujih hišic, te je pobral med potoma, da bo ja dobro zavarovan pred vremenskimi neprilikami.

Pri skupini polžev iz Centralne Amerike vidimo, da imajo hišice s 24 ali 30 zavoji, polži iz tropskih krajev pa imajo odprtino na levi strani in na desno zavite lupine. Teh polževih hišic je vse polno najrazličnejših vrst, nekatere imajo male nepravilnosti, druge pa imajo hišice v obliki cevi. Dekorativna umetnost je pri polžih dobro razvita. Svoje hišice imajo pobarvane in okrašene po najmodernejših izsledkih. So preprosto brezbarvne ali pikčasto v spirali pobarvane. in lepo vijoličasto nadahnjene. Nekatere hišice so prav dragocene, tako da so nekateri ljubitelji zanje plačevali kar do 5000 mark, skoraj toliko, kolikor bi stala človeška hišica. Kako daleč seže človeška omejenost in strast zbiranja! Te hišice pa niso samo gladke in pisane. ampak imajo tudi posebno skulpturo, razne okraske v obliki zobatih bunk ali trnov. Zato so prav pestre. Vse je lepo skladno in harmonično spojeno v pravo stavbarsko, kiparsko in slikarsko umetnino. —

Polži pa so pogruntali, da mora imeti hiša tudi okna in vrata. To pa bo najbrž zato, ker mora polž dihati skozi neko doprtino, skozi njo namreč izmenjava vodo. Predstavnik te arhitekture je rod polžev Atela. Marsikaj zanimivega je pokazalo predavanje in življenje teh polžev, zlasti pa je predavatelj razgrnil lepo sliko, kako polž zapira svojo hišo. Polž ima mnogo sovražnikov, varovati pa se mora tudi pred izhlapevanjem. Naš polž, ki je po Erjavcu dobil ime Clausilus Erjavetia, je prav zanimiv primer, kako žival vrata hermetično zapre s pokrovčkom, diha pa nato lahko skozi malo okence, ki je zanj isto, kot za ljudi okno. Predavanje je odkrilo, kako je mogoče celo v brezpomembnih in malenkostnih stvareh odkriti večne zakone snovanja prirode in njene izredne smotrnosti. Predavanje je bilo sprejeto s toplim odobravanjem.

Iz Nemčije izgnan, ker se ni dal sterilizirati

Nenavaden vzrok za izgon našega državljana

Maribor, 16. novembra.

Med novitni zakoni hitlerjeve Nemčije gotovo najbolj globoko posega v svobodo človeka zakon o prisilni sterilizaciji. Zakon se v Nemčiji neizprosno izvaja, seveda le v nižjih družabnih plasteh. Vsak zdravnik mora prijaviti oblastem vsak primer, ki pride pri omenjenem zakonu v poštev. Zakon ni zadel samo Nemcev, temveč tudi inozemske državljane, ki žive dalje časa v Nemčiji, o čemer nam priča slučaj, katerega so obravnavale te dni obmejne oblasti v Mariboru.

Iz Nemčije je prispel z rednim potnim listom, vendar izgonskim potom naš državljan Vincenc Longar, rodom iz Ajdovca pri Novem mestu. Longar, ki je bil rojen leta 1907, je živel v Nemčiji že od leta 1918. Zaposlen je bil v Porenju kot delavec-špecialist ter je vedno imel dober zaslužek in stalno delo. Je pa revež bolan in sicer ima epilepsijo, ki ni ozdravljiva. Kljub bolezni je svoje delo vršil v popolno zadovoljstvo delodajalca. Ostal bi bil gotovo do svoje smrti v Nemčiji, če ga ne bi bil zadel zakon o sterilzaciji. Da je bil nemški državljan, ne bi bil mogel uiti odredbam tega zakona. Tako pa so mu kot jugoslovanskemu državljanu dali na izbiro: ali sterilizacijo ali izgon iz Nemčije. Odločil se je za drugo. Dobil je potni list ter so ga poslali preko Avstrije v našo državo.

Ljubljanski telefon in sneg

Telefonska katastrofa, ki je z zadnjim snegom zadela Ljubljano, se še vedno občutno pozna. Polovica naročnikov je še sedaj brez telefonske zveze, kljub temu, da dela osebje poštne uprave z največjo požrtvovalnostjo in s skrajnim naporom. Če bi letošnji prvi južni sneg potrgal samo toliko telefonskih zvez, kakor jih navadno vsako leto, bi bilo seveda že vse popravljeno, saj je v drugih zimah potrgal v najhujših primerih kvečjemu 500 do 700 zvez. Letos pa je izgubilo zvezo nad 1500 naročnikov, torej dobre tri četrtine. Stvarni vzrok za trganje telefonskih zvez leži deloma v načinu telefonske napeljave v Ljubljani. Naše telefonsko omrežje ima glede na neugodne vremenske razmere mnogo premalo telefonskih kablov in preveč prostih vodov po zraku. Po zraku napete žice pa morajo poleti, ko se zaradi vročine močno raztegnejo, ponovno nategniti, da tako preprečijo kratke stike, ki bi prav tako onemogočali telefonski promet. Na zimo pa se zaradi mraza žice skrčijo ter se zato popolnoma napnejo na drogovih. Pri nekaterih znaša natezna sila, ki nastopa zaradi skrčenja, 20 in tudi več kilogramov. Ta nateg žicam, ki zdrže natezne sile 120 do 130 kg brez škode, ne škoduje. Letošnji južni sneg pa se je tako lepil na žice, da se ga je prijelo kar za 2 kg na 1 meter dolžine žice. Ker so pa telefonski vodi pritrjeni na drogovih, ki stoje v razmaku približno po 50 m, so morale žice prenesti od ene pritrditve do druge povprečno nad 100 kg snežne obremenitve. Skupaj z natezno obremenitvijo pa je to v večini primerov zneslo več, kakor so mogle žice zdržati in katastrofa je bila tu. Ker je že razpisana licitacija za dobavo novih kablovodov, ki jih bodo prihodnjo pomlad vključili v omrežje ljubljanske avtomatske telefonske centrale, smemo upati, da je bila letošnja telefonska motnja zadnja v tako velikem obsegu.

Kršitev predpisov o odpiranju in zapiranju trgovin in gostiln

Ker se kršitve odredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic po raznih obrtnikih in trgovcih vedno bolj množe ter se predpisi o odpiranju in zapiranju v veliki meri izigravajo, opozarja mestno poglavarstvo, da bo v bodoče kršitelje najstrožje kaznovalo ter so po potrebi poslužilo tudi najvišjih kazni t. j. do 3000 dinarjev, oziroma do 30 dni zapora. Obenem se glede na številne nove prijave opozarjajo imetniki gostilniških obrtov, da se v izogib strogemu kaznovanju točno drže predpisane policijske ure. — Pripominja se, da se ne bodo upoštevali nikaki izgovori.

Žeparji na delu

Gornja Radgona, 16. nov.

V ponedeljek, 15. novembra je na Leopoldovem sejmu izginila iz žepa Šantlu Francu, pos. sinu listnica z 800 din gotovine. Enako je izginilo ge. Cividinijevi iz Radgone med nakupovanjem raznih stvari 200 din. Na delu so bili tu gotovo žeparji, ki se jih orožnikom še ni posrečilo izslediti.

Danes se vrši ob 5 popoldne v mestni sejni dvorani seja zastopnikov karitativnih organizacij in mestne občine. Na dnevnem redu je pregled oseb, ki naj bodo deležne božičnega obdarovanja. Zato naj zastopniki organizacij prineso s seboj seznam svojih obdarovancev.

Velike tatvine telefonske žice

Ljubljana, 17. novembra.

Že pred 3 leti so bile izvršene v logaškem okraju velike tatvine telefonske in brzojavne žice na škodo poštne uprave. Tat je s škarjami, kakršne rabijo vrtnarji, žice porezal z drogov in jih potem spletel ter prodajal v Ljubljani. Dolgo časa se je tat skrival in ga varnostne oblasti nikakor niso mogle izslediti.

Slične tatvine so se letos septembra pojavljale na Igu, v tomišeljski in rakitenski okolici. Tat je pobral do 315 kg žice v približni vrednosti 9000 dinarjev. Ižanski in podpeški orožniki so neprestano poizvedovali za tatom, a nikjer niso mogli priti mu na sled. Naposled je bila ljubljanska policija naprošena, da tudi ona stopi v akcijo in da naj poizveduje za morebitnim kupcem bakrene žice. Policiji se je posrečilo eruirati kupca. Mirko Skok, ki trguje s starim železjem in ima svojo poslovalnico na dvorišču gostilne pri »Levu« na Gosposvetski cesti, je kupil od nekega Habjana 38 kg bakrene žice. Policija je dognala, da je ime Habjan bilo fingirano in da je žico pripeljal Skoku neki posestnik iz Iške vasi, po imenu Novak. Ta je žico zadelal kot zvit Ižanec med drva in jo srečno prepeljal čez dohodarstveno linijo. Kmalu sta bila aretirana Bekš Alojzij, rojen 17. junija 1907 v Žirovskem vrhu, okraj Logatec, stanujoč v Ljubljani na Ilovškem stradonu, samski delavec, ki je bil že večkrat zaradi tatvine kaznovan, enkrat celo na 3 leta. Ta je žico kradel in jo spravljal pri svojem znancu in prijatelju Antonu Novaku, vdovcu posestniku v Iški vasi. Novak je žico vozil v Ljubljano in jo pri raznih interesentih prodajal za nizko ceno. Bekš in Novak sta bila te dni odvedena v zapore ljubljanskega okrož. sodišča.

Novo mesto

Vso kulturno javnost opozarjamo na koncert učiteljskega godalnega kvarteta, ki bo v soboto, dne 20. t. m. ob 8 zvečer v dvorani ljudske šole. Ljubitelji resne glasbe ne zamudite redke prilike. Med drugim se bo izvajal Mozartov kvartet v B-duru, poznan pod imenom »Lovski kvartet«, ki ga je nedavno izvajal v Ljubljani Mozartov kvartet iz Salzburga. Preskrbite si vstopnice v predprodaji. —

Policija rešeta

Ljubljana, 17. novembra.

Ljubljana je s svojo veliko okolico vsako zimo dobrodošlo zatočišče vsem takim, ki jih mraz in pomanjkanje priženeta z dežele v mesto. V Ljubljani je še vedno mogoče dobiti delo vsaj pri žaganju, skladanju in cepljenju drv in vloviti za manjša druga dela kakega kovača, medtem ko na deželi delo počiva. Ta beg v mesto pa seveda izrabljajo redno tudi vsi nepridipravi, ki izkoriščajo dobrosrčnost prebivalstva in porabijo vsako priložnost za tatvino in druge prestopke. Zato je davi uprava policije v Ljubljani organizirala razsežno racijo, ki je prerešetala ves mestni okoliš. Še v jutranji temi so se razšle številne skupine varnostnih ogranov, ki so pregledali vsa znana zatočišča potepuhov in delomržnežev do skrajnega pasu predmestij. Temeljito pripravljeno rešetanje je seveda rodilo tudi uspehe in policija je zopet našla lepo število starih znancev, ki jih kljub odgonu Ljubljana tako mika, da kar ne morejo živeti brez nje. Policijski zapori so se danes zopet napolnili za nekaj dni. Morda bo kdo od danes prijetih ostal tudi dalj časa priprt, večina pa bo s spremstvom zopet poslana v domovinske občine. Za dolgo seveda to ne bo zaleglo in tako bo policija imela pač vso zimo dovolj dela.

Nekaj zgodovine Kollmannovega gradiča

Ljubljana, 17. novembra.

Kakor smo že poročali, pride Kollmannov gradič pod Rožnikom meseca januarja 1938 na javno dražbo. V zemljiški knjigi okrajnega sodišča je gradič sedaj vpisan pod vl. št. 1223 k. o. Vič, poprej je spadal pod vl. št. 190 deželne deske. Na podlagi zapuščinsko oblastvenega potrdila z dne 6. decembra 1932 je bil gradič prepisan na lastnico »Robert Kollmannova ustanova«. Gradič ima prav zanimivo zgodovino za seboj. Sprva je bil lastnik gradiča neki poljski plemič, ki se je udeležil Napoleonovih vojn. Pozneje je 23. januarja 1882 gradič kupila posestnica in trgovka Marija Seunigova. Od nje pa sta gradič kupila 1. septembra 1900 zakonska France in Marija Čonžek, ki sta imela dolga leta tam v gradiču renomirano gostilno, kamor so Ljubljančani prav radi zahajali ob nedeljah na okrepčilo. Slovel je zlasti Čonžkov cviček, pa tudi njegove klobase so bile posebna specijaliteta. Prvotno je bila na tem mestu stara, častitljiva zgradba, podobna bolj kaki trdnjavi. Trgovec Robert Kollmann je od zakonskih Čonžek 16. julija 1909 kupil gradič z obsežnim gozdičem. Kollmann je stari gradič podrl in zgradil nato po italijanskem vzorcu sedanji gradič. Posekal je tudi gozdič, kamor so poprej tako radi zahajali Ljubljančani. Pred dvema letoma je bila v gradiču javna dražba raznih Kollmannovih premičnin. Dražbo je vodil komisar mestnega magistrata. Vse raznovrstne premičnine so bile takrat prodane za okoli 60.000 din. Nekatere stvari so bile prodane za prav čedne vsote, ko so se ljudje za nje kar tepli, druge stvari pa so šle za slepo ceno.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Bandera« (Kino Union). Sedaj smo dobili v Ljubljano že drugi film, ki se bavi s pustolovsko družbo, ki ji pravimo ali francoska ali pa španska tujska legija. Če smo svojčas gledali amerikansko verzijo o francoski tujski legiji, vidimo sedaj francosko verzijo o španski legiji. V začetku se da reči, da je druga mnogo bolj plastična in verjetna kakor je bila prva, čeravno je bil ali pa vsaj naj bi bil prvi film izdelan kot nekaka ljubezenska epopeja v puščavskem pesku, druga je pa včasih krepko osoljena, pa zelo naturalistično predstavljena vsakdanja vojaška zgodba. Nekaj pa ima »Bandera« odličnega, namreč precizno izdelano režijo in igro v sceni, kjer ni nikjer kulis. Prav za prav hoče film pokazati enega legionarja, ki je zašel v tujsko legijo po isti poti, kakor večina drugih: zločinec se izogne pravici s tem, da pobegne v legijo. Tam postane člen pisane druščine, ki je nihče ne sprašuje po preteklosti, pač pa ga disciplina vklene v red in nauči pokorščine. V neolepšani obliki se nizajo slike iz vojaškega taborišča, življenje, napori, nevarnosti in dovtipi, ki se vsi ujemajo s kruto stvarnostjo, ki je v kasarnah doma. In prav iz te neolepšanosti vstajajo tudi tipični »vojaški« dovtipi. Igralska stran filma nima pomanjkljivosti. Pisana družba je množica dobro karikiranih tipov, ki so v igro prinesle vse, kar znajo. Da ne bi bilo nekaj odvišnih, za oko in uho nesimpatičnih šal, bi film še bolj ugajal.

Vloga kat. škofov prosvetnemu ministru

Belgrad, 17. nov. m. Katoliški škofje, ki so prišli včeraj v Belgrad, so v raznih cerkvenih zadevah posredovali pri več ministrih in prosvetnemu ministru Magaraševiču izročili vlogo, ki se nanaša na vprašanje šolskih učnih knjig in poučevanje veronauka. V tej vlogi je tudi izražena zahteva po ureditvi službene dobe veroučiteljev, ki so jo prebili v dušnopastirski službi.

Belgrad, 17. nov. m. Poslovni odbor Zveze notarskih zbornic je imel tu svojo prvo sejo, na kateri so zastopniki notarskega stanu govorili v glavnem o svojih stanovskih zadevah. Poslovni odbor Zveze je sprejel tudi pravosodni minister Simonovič. V tem odboru so med drugimi tudi dr. Kuhar, predsednik Notarske zbornice v Ljubljani, dr. Jereb, notar iz Radeč in poslanec Karl Gajšek.

Izpred obrtnega sodišča

Kdaj sme mojster odpustiti pomočnika brez odpovedi

France je bil obrtni pomočnik; njegov zaslužek je znašal 260 dinarjev na teden. Mojster ga je odslovil brez odpovedi, zato je France tožil mojstra na plačilo 14 dnevne mezde v znesku 520 dinarjev, češ, da ga je brez opravičenega razloga odpustil. Pri razpravi se je pa sledeče ugotovilo: V soboto zvečer se je France seznanil z nekim nepridipravom, s katerim je prepil vso noč; v nedeljo podnevi sta bila doma, noč na ponedeljek sta zopet prepila; v ponedeljek France seveda ni mogel na delo, pač pa je poslal mojstru pismo, v katerem se opravičuje, da je bolan, v resnici pa se je s tovarišem odpeljal na Bled, kjer sta se dobro imela. Zvečer sta se vrnila v Ljubljano, kjer ju je policija aretirala radi suma poneverbe. Naslednjega dne je mojster poslal vajenca na tožnikov dom, kjer je zvedel od gospodinje, da je Franceta zadela nesreča in da bo v sredo nastopil službo. V sredo je bil tožnik izpuščen, nakar se je najprvo pismeno, potem pa osebno javil pri mojstru, da nastopi službo. Mojster je tedaj odvrnil, da ga ne rabi več, ker je dobil že drugega pomočnika. France je tožbo zgubil. Po § 239 št. 3 obr. zak. sme delodajalec odpustiti delojemalca brez predhodne odpovedi, ako ta brez odobrenja in brez po obrtnem zakonu priznane ovire izostane iz službe in ta izostanek ni zadostno opravičil. Sodišče je smatralo, da je tožnikovo početje zaslužilo takojšen odpust brez kake odpovedi.

Stroga kazen za poklicne tatove

Celje, 16. novembra.

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je danes dopoldne zagovarjala kar cela vrsta prijateljev tuje lastnine, med temi tudi trije, ki so se poklicno bavili s tatvino. Ob 10 dopoldne se je pričela razprava proti triperesni deteljici 37 letnemu Galofu Mihaelu iz Marijagraca, 22 letnemu Taškerju Lovrencu in njegovemu 20 letnemu bratu. Obdolženec Galof Mihael je izvršil v laškem okraju letos celo vrsto večjih vlomov in tatvin. Kradel je največ v laškem okraju, kjer je izmikal predvsem obleko. V družbi s Taškarjem Jožetom je kradel tudi koruzo in pšenico, katero sta dajala v mlin in porabljala nato doma. Obleko in perilo, ki jo je kradel Galof Mihael, je prodal bratoma Tašker z opozorilom, da ne smeta nositi teh oblek, ko bosta šla v nedeljo k sv. maši v Jurklošter. Obtožnica navaja, da je Galof Mihael vlomil v hišo revnega Blatnika Janeza in mu odnesel več kilogramov sveže slanine in mesa. Obiskal ga je celo dvakrat. V hišo je prišel skozi podstrešje, kjer je odstranil opeko. Vsekakor je Galof vplival na svoja znanca Taškerja Jožefa in Lovrenca, da sta ga začela posnemati. Obtoženec Galof se je danes pred sodniki zagovarjal, da so neresnične izpovedbe nekaterih prič, ki so ga videle na dan vloma, ko je šel proti Trefaltovi hiši na Mrzlem polju in kjer je vlomil in odnesel srebrno uro in verižico. Njegove opravičbe pa so neumestne. Galof je že od l. 1925 skoraj vedno v zaporu. L. 1934 je bil celo kaznovan na 1 leto in pol robije, lansko leto pa je bil amnestiran. Po enournem posvetovanju je sodišče obsodilo **Galofa na 4 leta robije in 5 let izgube častnih pravic, Taškerja Jožeta na 2 meseca zapora, Lovrenca pa na 1 mesec in pol, pogojno oba za 3 leta.**

Ob 1 se je zagovarjal 37 letni Golob Martin iz Jurkloštra. Obtoženec je v noči 27. septembra letos v družbi Jožefa Gregorčiča vlomil v kaščo Franca Škorja v Malih Gorčicah pri Laškem in mu odnesel obleke, perila in obuvala v rednosti 1270 din. **Tudi Goloba Martina je sodišče zaradi** nepoboljšljivosti, ker je bil že večkrat predkaznovan, obsodilo **na dve leti robije in tri leta izgube častnih pravic.**

Takoj nato je bila razprava proti **44 letni ciganki,** delavki v Goštanju, ki živi pri 70 letnem Rožnu Josipu, s katerim je imela že pet nezakonskih otrok. Obdolženka se je že od lanskega leta ves čas bavila s tatvino in bi najbrž počenjala svoje nepošteno delo še, če ji ne bi prišli na sled. Hodila je na sejme, se smukala med množico ljudi in kradla. Tako je v Sevnici izmaknila v nekaterih hišah precej obleke. V času, ko je bila štirikrat v brežiški bolnišnici, je ukradla za 1058 din perila in jedilnega orodja. Vse te predmete so še našli. Obsojena je bila po § 316-4 in § 314 na **1 leto in 3 mesece strogega zapora in za dobo 5 let izgube častnih državljanskih pravic.**

Srebrni jubilej igralca I. Levarja

Celje, 16. novembra.

Že ves teden so se Celjani veselili današnjega večera, ko je spet prišla gostovat v celjsko gledališče vedno zaželjena ljubljanska drama. Danes pa so Celjani še s tem večjim veseljem prihiteli v gledališče, ker so hoteli nad vse dostojno počastiti jubilej 25 letnega umetniškega dela igralca g. Ivana Levarja. V gledališču je jubilantu čestital k njegovemu uspešnemu delovanju celjski župan g. Mihelčič, ki je med drugim dejal: »Današnja predstava je namenjena proslavi 25 letnega umetniškega udejstvovanja g. Levarja. Levar je, kakor veliko naših slavnih mož in nič manj umetnikov, sin slovenske kmetske hiše. Takoj po dovršenih študijah je nastopal v raznih svetovnih mestih. Ob ustanovitvi našega narodnega gledališča je prišel v Ljubljano in bil pevno, s krasnim baritonom, in igralski naši operi prav dobrodošel. Kmalu je stopil k drami. Tu je nadaljeval svoje delo in se z vnemo in z veliko delavnostjo lotil ustvarjanja človeških likov v tej ali oni drami in nam tako ustvaril dela klasične vrednosti. Pripomogel je v veliki meri k velikemu napredku naše odrske umetnosti. Gosp. jubilant! Tudi Celjanom ste dobro znani. Vedno smo Vas z veseljem sprejeli, še z večjim veseljem Vas sprejemamo danes, ko slavite svoj petindvajseti jubilej. Izrekam Vam k temu v svojem, kakor tudi v imenu mesta Celja prav tople čestitke z željo, da nas še večkrat obiščete.

Kratke, a krepke besede, ki jih je nato v zahvalo g. županu in Celjanom spregovoril gosp. Levar, so našle med občinstvom veliko navdušenja. In že je bil jubilant obdan od 40 ljubkih otrok, ki so jih tako lepo naučile čč. šolske sestre. Z dolgimi lavorikami v rokah, ki so jih dvignili jubilantu v pozdrav, se je iz mladih src izlil mladostni živio jubilantu. V prisrčnem pogovoru z mladim muzikantom Fazarincem, ki je zaigral s harmonikami koračnico, je učenka 3. razreda osnovne šole Sader Vanda prav ljubko pozdravila jubilanta in mu poklonila krasen šopek rdečih nageljev. S. S.

Ponovna licitacija za nabavo tiskovin

Ker razpisana licitacija z dne 15. novembra 1937 zaradi nezadostnega števila ponudnikov ni uspela, kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 94 zakona o drž. računovodstvu

ponovno javno ofertalno licitacijo

za nabavo tiskovin. Licitacija se bo vršila v skrajšanem roku dne 2. decembra 1937 ob 11 dop. v sobi št. 21, II. nadstropje kr. banske uprave, Bleiweisova cesta 10.

Kavcijo v višini 5, odnosno 10 odstotkov ponujene dobave je položiti pri blagajni finančnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani.

Zapečatene ponudbe, taksirane po tar. post. 25 zakona o taksah, potrdilo o zdražiteljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavciji je izročiti na dan licitacije med 10 in 11 dop. predsedniku licitacijske komisije. Ponudnik mora v ponudbi izjaviti, da so mu pogoji znani in da na nje pristaja. Na ovitek ponudbe je napisati »Ponudba za nabavo tiskovin«.

Pogoje in seznam tiskovin dobe interesenti vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu kr. banske uprave soba št. 33. Iz pisarne kr. banske uprave.

Naročajte Slovenski dom!

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zj.

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura °C najmanjša	Temperatura °C največja	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	764·1	-3·0	0·8	91	10	N_2	—	—
Maribor	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb	766·1	-2·0	0·0	90	mgl. 10	0	—	—
Belgrad	766·6	0·0	—	95	10	0	—	—
Sarajevo	766·5	0·0	—	95	10	0	—	—
Skoplje	764·[illegible]	2·0	8·0	90	10	NW_1	—	—
Split	763·7	4·0	12·0	68	0	NE_3	—	—
Kumbor	761·3	8·0	—	80	3	NW_2	—	—
Rab	765·4	4·0	—	95	0	NNE_3	—	—

Pripomba. Vremenska poročila od Belgrada naprej se nanašajo na prejšnji dan.

Vremenska napoved: Porast oblačnosti, spremenljivo in toplejše vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo ves dan megleno, posebno gosta megla je nastopila okrog 15.30 in je trajala pozno v noč. Proti polnoči je pričela upadati in je bilo zjutraj pred 7 brez megle. Okrog 7.30 je zopet nastopila redka, nizka megla.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sreda, 17. novembra: Gregor.
Četrtek, 18. novembra: Odon.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

TEL. 27-30 **SLOGA**
Danes poslednjič
„Ramona"
Prekrasna ljubavna epopeja. Film v naravnih barvah. — Nemški dialog.

TEL. 21-24 **MATICA**
Samo še par dni!
Epohalno filmsko delo iz zgodovine človeštva
VEST ČLOVEŠTVA - Emile Zola
Paul Muni

TEL. 22-21 **UNION**
Priznani film francoske umetnosti
La Bandéra (Zastava)
V glavni vlogi ANNA BELLA
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

5000 din za vremensko hišico v Zvezdi je naklonil občini g. Rado Hribar, industrijalec v Ljubljani. Županstvo se darovalcu za to izdatno podporo najlepše zahvaljuje.

Prosvetno društvo Trnovo. Drevi ob 8 v Društvenem domu zanimivo skioptično predavanje »Svetovna razstava v Parizu«.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 17. t. m. bo predaval o razvoju Ljubljane in njeni bodočnosti ing. arh. Fr. Tomažič. Predavanje bodo ponazorovale skioptične slike. Pričetek ob 20. uri, vstop prost. Predavanje se vrši v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica).

Sedejeva družina ima svoj sestanek v četrtek, dne 18. novembra 1937 ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12-I. Na tem sestanku nas bo g. dr. Brecelj seznanil z J. E. Krekom in goriškimi Slovenci.

»Ljubljanska filharmonija« priredi v petek, 17. decembra svoj redni simfonični koncert. Dirigira koncertni dirigent dr. H. Scherchen z Dunaja. Koncert se vrši v Unionski dvorani.

Na Pireneje in v Lurd nas bo popeljal na prihodnjem prosvetnem večeru, ki bo 19. novembra v petek ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Uniona, priljubljeni predavatelj g. prof. Janko Mlakar. Letošnje počitnice je g. predavatelj izrabil, da je obiskal tudi španske Pireneje. Stopil pa je tudi pred lurško votlino, najlepše še naravno svetišče v Evropi. Napolnil je svojo potno torbo s slikami in vtisi, katero nam bo odprl na prosvetnem večeru. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7, sedeži 3 din, stojišča 2 din, za dijake 1 din.

»Dobrava«, zgodba v 3 dejanjih, je naslov igri, ki jo je pravkar izdala Prosvetna zveza. Ker imajo sedaj naša društva take težave s krutim postopanjem avtorske centrale, je posegla po edino možnem obrambnem sredstvu Prosvetna zveza na ta način, da je začela zalagati igre, za katere daje sama avtorsko pravico včlanjenim društvom, če kupijo 5 izvodov igre, kar stane 25 din. Društva naj se zavedajo tega edino možnega orožja in naj igrajo izključno igre iz naše založbe. Pritožba, ki je šla na pristojno mesto že pred 3 meseci, še ni rešena, zato še vedno zahteva Avtorska centrala od društev, da morajo vnaprej plačati po deželi 100 din, po mestih 200 din od igre, za katero ne vedo ali bodo kasirali skupne vstopnine 100 din ali ne, dasiravno avtorski zakon predpisuje 8 do 10% bruto dohodkov in šele po končani igri. Igra »Dobrava« se naroča pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Vodstvo v razstavi Janeza in Jurija Šubica bo danes v sredo, 17. novembra ob 3 popoldne v Narodni galeriji; vodi monsignor V. Steska.

Rezervni častniki, ki se žele v letošnji zimski dobi vaditi v jahanju, naj se javijo najkasneje do 19. t. m. v mestnem vojaškem uradu: Ambrožev trg št. 7-I, soba št. 4.

»Naši misijonarji v Afriki in Ameriki« je naslov predavanju, ki ga bo imel g. Stanko Žakelj, drevi ob osmih v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12. Predavanje bodo pojasnjevale nove barvane skioptične slike. Vstop k predavanju je prost. Dvorana bo zakurjena. Vabimo k obilni udeležbi.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Sreda, 17. novembra: Firma. Red Sreda.
Četrtek, 18. novembra: Julij Cezar. Red Četrtek.
Petek, 19 novembra: ob 15. uri Pesem s ceste. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.
Sobota, 20. novembra: Šimkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Apelacija zvišuje kazni

Ljubljana, 17. novembra.

Oženjeni livar Anton Završnik, rojen 13. junija 1904 v Spodnjih Pirničah, stanujoč istotam, je 3. julija letos zvečer na soboto v Tacnu na cesti napadel delavca Ivana Rotarja, ki se je vračal z dela na kolesu proti domu v Kranj. Podrl ga je na tla, ga udaril s polenom po glavi in mu pobral tedensko mezdo v znesku 120 din. Rotar je obležal nezavesten na tleh. Ropar je pobegnil in se doma skril. Rotar je dolgo časa poizvedoval o napadalcu in čez nekaj tednov je vendarle dognal identiteto napadalčevo. Šel je mirno na njegov dom in zahteval od Završnika vrnitev uropanega denarja. Završnik pa ga je vrgel iz hiše, zatrjujoč, da ni bil on napadalec. Nato je Rotar prijavil zadevo šentviškim orožnikom, ki so Završnika prijeli in ga odvedli v sodne zapore. Državno tožilstvo je Završnika obtožilo zločinstva razbojništva po § 326 k. z. Pred malim kazenskim senatom je Završnik odločno zanikal očitano mu razbojništvo ter je navajal poseben alibi. Navedel je kot priče svojo mater, sestro in neko gospodinjo. Trdil je, da je bil prav kritičen trenotek že doma in da je že spal. Priče pa so ga pustile na cedilu ter niso mogle točno navesti, da bi bil prav tisti čas, ko je bil Rotar napaden, že doma. Mali kazenski senat ga je obsodil zaradi zločinstva razbojništva le na 10 mesecev strogega zapora. Na priziv državnega tožilstva zaradi prenizko odmerjene kazni, ko kazenski zakon določa za tak zločin 15 let robije, je kazenski senat apelacijskega sodišča v Ljubljani sedaj zvišal to kazen **na 2 leti in 10 mesecev robije.** Sodba apelacijskega sodišča je pravomočna in poudarja, da je bilo razbojništvo izvršeno na prav brutalen način, da je bil oropan delavec tedenske mezde in da je sploh treba taka razbojništva občutneje kaznovati. Završnik bo odpravljen v mariborsko moško kaznilnico.

Ribe sta lovila

Pred kazenskega sodnika-poedinca okrožnega sodišča sta se sicer malo pozno primajala dva možakarja: Tone Gospeti, rojen 19. januarja 1906 v Senožetih, pristojen v občino Dolsko, poljedelec, stanujoč v Kresniških Poljanah, in Jože Zavrl, rojen 28. februarja 1913 v Kresnicah, stanujoč prav tako v Kresniških Poljanah. Letos 7. sept. sta pri Jevnici lovila v Savi ribe. Lastnik ribolova je inž. Ciril Dimnik. Iz tolmuna sta ribe kar pobirala z roko. Sama zatrjujeta, da sta jih zato pobrala, ker bi drugače poginile, ko se je voda v stranskem tolmunu sušila. Gospeti je pobral 8 klinov, Zavrl pa 7. Obtožnica pravi, da sta si »protipravno prilastila izven primerov tatvine in utaje tuje premične stvari« in tako zakrivila prestopek po § 322 k. z. Sodnik-poedinec g. Franc Gorečan ju je lepo nagovoril:

»Jel! Ribe imata rada? Kdor hoče ribe jesti, naj jih kupi na trgu ali pa naj vzame vodo v zakup.« Oba sta svečano sodniku obljubila: »Ne bova nikdar več!« Ribe sta doma spekla in pojedla. Bila sta oba obsojena po omenjenem paragrafu, ali kakor pravijo priprosti Bosanci »paligraf«, na 600 din denarne kazni ali 10 dni zapora, pogojno za 1 leto. — Oba sta se lepo ponižno priklonila sodniku in jadrno odkorakala iz dvorane. Sodnik pa jima je še svetoval, da naj vsaj eno leto pustita ribe na miru.

Pogled na jesenski del nogometnega prvenstva

Jesenski del državnega prvenstva je v kraju! Klubi sede deloma na lavorikah, deloma na žerjavici. Na čelo se je do pomladi povzpelo moštvo zagrebških akademikov, Hašk — in to povsem zasluženo. V tem delu prvenstva je pokazalo tako v vseh igrah kakor tudi v vseh svojih linijah mnogo bolj izenačeno igro kakor BSK, ki se nahaja na drugem mestu. Na tretjem mestu je Gradjanski, ki se je, ozaljšan s slavo lanskega državnega prvaka, po zagrebškem načinu vlegel na pernice in mogočno užival glorijo. Hašk, ki je bil lansko jesen za nami na devetem mestu, je zdaj na prvem. To mu privošči tudi in morda pred vsemi drugimi — vsa slovenska javnost, saj so Haškovci moštvo, ki je med vsemi našimi najbolj fair in najbolj prežeto s pravim športnim duhom. Hašk je letos tudi na tujih terenih slavil kar zaporedne zmage — edino z BSK-om v Belgradu mu je malo izpodletelo: toda to stvar bo znal prihodnje leto v Maksimiru brez dvoma izdatno popraviti. Na četrtem mestu je moštvo splitskega Hajduka, ki zna iz leta v leto manj, zato pa ga trdovratno podpira gospa Sreča. Vprašanje je, če ga bo še dolgo. Na petem mestu je sarajevska Slavija, med vsemi jugoslovanskimi klubi brez dvoma najbolj žilavi. Moštvo zna nekaj, hoče nekaj, nekaj pa mu pomaga tudi dobro občinstvo in ne nazadnje tudi sreča. Na šestem mestu je belgrajska Jugoslavija, klub, ki je do kraja v jesenskem prvenstvu prav slabo vozil. Na moštvo je močno vplivalo notranje nesoglasje v klubu. Jugoslavija je sicer moštvo, ki igra prav dober nogomet, je pa tudi — in tega ne smemo Slovenci nikdar pozabiti — klub, ki ima po svojih ljudeh v rokah vse športne rubrike belgrajskih časopisov: odtod neprestane »prognoze« ter krivične in škodoželjne ocene ljubljanskega moštva! Na sedmem mestu je Bask, — moštvo, tehnično precej dobro podkovano, toda muhasto: na sedmo mesto mu je pomagala Ljubljana, ki mu je »velikodušno« prepustila dve točki. Na osmem mestu je belgrajsko Jedinstvo, klub, ki živi najbolj poceni: zabil je pet golov, pa ima sedem točk! Kakor vse kaže, prihodnjo pomlad ne bo več tako visoko. Zadnja je Concordia. To moštvo boleha na hudi krizi. Stari gadje so zapustili tonečo ladjo, mlajše moči še nimajo izkušenj. Za povrh pa zagrebške »zelene« še pridno spremlja smola (razen proti Ljubljani v tem slučaju rajši spremlja še revnejšega pastorka, pastorka, ki mu sreča noče podariti ničesar — razen udarcev in nejevolje — SK Ljubljano!). Na predzadnjem mestu jesenske tabele **državnega nogometnega prvenstva je slovenski zastopnik SK Ljubljana.**

SK Ljubljana bi jeseni lažje kot vsi drugi klubi nehala na petem ali kvečjemu šestem mestu. Izgubila je brez potrebe točko z Jedinstvom, na pladnju prineseni dve točki z Baskom v Ljubljani in nerodno zapravljeno točko s Hajdukom (2 autgola!) In — kakor vidimo! — če bi nam bila usoda le majčkeno naklonjena, bi Ljubljana lahko z uspehi prisilila škodoželjne belgrajske kritike, da bi začeli pisati o njenem zastopniku SK Ljubljani kot o moštvu lepe bližnje bodočnosti. Tako pa seveda pišejo, da se bo moštvo do konca tekmovanja moralo boriti za obstanek v ligi z enajstorico zagreb. Concordie. Nekaj pa smo letos le pridobili, čeprav vsi južni časopisi trdijo, da je letošnja Ljubljana slabša od lanske: tudi zunaj, na tujih igriščih dobivamo boljše kritike, kritike, ki večinoma jasno — ali pa vsaj med vrsticami že pišejo, da smo bili enakopraven nasprotnik. Znamenje, da smo drugače orali — tudi zunaj! Moštvu SK Ljubljane predvsem manjkajo močna mednarodna srečanja, ki si jih lahko privoščijo zagrebški in belgrajski klubi! Ta srečanja bi dala moštvu zamaha in poskrbela za samozavest ter prinesla rutino. Še nekaj je: Zagrebčani in Belgrajčani le redkokdaj potujejo, ker imajo po štiri, pa tudi po pet srečanj več doma. Na lastnih tleh se točke oddajajo precej slučajno, saj se klubi iz istega mesta prav dobro poznajo med seboj za to poskrbe večkratna srečanja, predvsem prijateljska.

Kaj pa pomladanski del državnega prvenstva? Mnenja smo, da SK Ljubljani ni treba gledati s preveč zaskrbljenimi ali morda celo obupanimi očmi v bodočnost. Doma jo čakajo tekme s Concordijo (prva), s Haškom (druga) obe nendeljo za nedeljo! z Jedinstvom, z Jugoslavijo in z BSK-om. Ven pa gre po enkrat v Split, v Zagreb, v Sarajevo in v Belgrad. V Splitu igra s Hajdukom, v Belgradu z Baskom, v Sarajevu s Slavijo in v Zagrebu z Gradjanskim. Če bo zaigrala odločno, si utegne spomladi nabrati toliko točk, da jo bo njena jesenska okolica lahko zavidala.

Moštvo SK Ljubljane po tekmah z Gradjanskim in BSK-om vliva v vrste prijateljev kluba vero in zaupanje. Če ne bo prezimilo v brezdelju, bo spomladi lahko delalo izredno uspešno!

Z odlokom upravnega odbora agencije Avale v Belgradu je na mesto dr. Svetislava Petroviča izvoljen za novega ravnatelja agencije g. Milan Stoimirović-Jovanović, ravnatelj »Samouprave«. — Jovanović se je rodil 1898 v Smederevu. Pravo je študiral v Belgradu in v Švici, končal ga je pa v Belgradu. Svojo izobrazbo je spopolnil s potovanji po Evropi. Mudil se je delj časa v Franciji, Nemčiji, Belgiji in Holandiji. Novinarski poklic je začel v »Politiki«, nakar je prestopil k »Samoupravi«, kjer je bil od 1920 do 1923 urednik. — Delj časa je bil član in tajnik društva »Slovanski jug« in član izvršnega odbora radikalne mladine. Oktobra meseca 1923 je postal tiskovni ataše pri poslanstvu v Ženevi. Odtod je prišel na lastno prošnjo v zunanje ministrstvo, kjer je ostal do 1928 leta, ko so ga decembra meseca poslali k berlinskemu poslaništvu, kjer je bil 6 mesecev. Odtod je bil premeščen v centralni presbiro. Tu je ostal do 3. febr. 1930, ko so ga z ukazom odpustili iz državne službe iz političnih razlogov. Kasneje je ustanovil in vodil tri leta v Skoplju svoj list »Vardar«. Januarja 1936 je postal glavni urednik »Samouprave«. Jovanović je sodeloval pri Srbskem književnem glasniku, Misli, Južnem pregledu in drugih revijah.

Opera. — Začetek ob 20.

Sreda, 17. novembra: Seviljski brivec. Red A.
Četrtek, 18. novembra: Linda di Chamounix. Red B.
Petek, 19. novembra: Zaprto. (Generalka.)
Sobota, 20. novembra: Gorenjski slavček. Slavnostna predstava v proslavo 100 letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. — Izven.

Proslava 100 letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja bo v soboto 20. t. m. o priliki prve izvedbe popolnoma nanovo predelane opere **»Gorenjski slavček«.** Po zaslugi ravnatelja Poliča, ki je predelal muzikalni part te znane in priljubljene opere in dramaturga g. Vidmarja, ki je napravil novo besedilo, bo pomenila uprizoritev tega dela nenavaden muzikalen dogodek.

Aretacija poklicnega izkoriščevalca deklet

Prejeli smo in objavljamo:

Spoštovani gospod urednik!

U Vašem cenj. listu št. 201 od 3. septembra 1937 je izšel na drugi strani I—IV stolpcu, članek pod naslovom: »Aretacija poklicnega izkoriščevalca deklet« in pod naslovom »Pretresljiva zgodba 17 letne deklice, ki jo je zapeljevalec odvedel v Maribor ter jo potem zapeljano in okradeno pustil golo na cesti«, v katerem se skozi netočen način iznaša moj odnos napram Julki Holc. Ker je z netočnim pojasnjevanjem zadeve, meni položaj in ugled v mestu otežkočen, in ker me predstavljajo kot profesiconalnega zločinca in izkoriščevalca nedolžnih oseb, Vas prosim- da v interesu resnice in z ozirom na zakon o tisku v prihodnji številki Vašega lista objavite moj sledeči popravek:

Ni res, da sem profesionalni zločinec, kockar in kvartopirec, ki živi od izkoriščanja in varanja drugih ljudi, posebno neizkušenih deklic, kakor to navajate v zgoraj navedenem članku. Resnica je pač, da kakor tudi vsi drugi ljudje živim pošteno življenje in si s poštenim delom zaslužim svoj kruh. Ves čas svojega bivanja v Ljubljani sem užival ugled poštenega človeka in nikdar še dosedaj nisem imel opravka s policijo ali s kakšnimi drugimi oblastmi, niti nisem nikdar napravil najmanjšega prestopka, na podlagi katerega bi me mogli obravnavati tako, kakor me obravnavajo v zgoraj navedenem članku.

Kar se tiče Julke Holc, za katero se je anonimni pisec članka tako zavzel in jo predstavil kot neizkušeno, nedolžno in pošteno deklico, na katere lažno izjavo sem bil prvič prijet, je neresnično vse ono, kar se o njej v tem članku piše. Ni res, da bi se za časa spoznanja z menoj nahajala v službi pri neki pošteni in ugledni družini, temveč sva se spoznala na popolnoma drugem kraju. Druga neresnica je, da bi jo bil jaz prevaril. Nasprotno, res je, da je bila ona še mnogo pred spoznanjem z menoj zaradi svojevrstnega življenja izgnana iz Zagreba v rojstni kraj v Maribor. O tem se nahajajo dokazi v arhivu socialnega oddelka Uprave policije v Zagrebu, kjer se nahajajo tudi drugi dokazi o življenju in delu Julke Holc, ki je pa ne predstavljajo daleč tako, kakor jo predstavlja anonimni pisec gornjega članka.

Na ostale netočnosti, ki se prinešene v dotičnem članku na osnovi prijave policije s strani Julke Holvece, na osnovi katere sem bil prijet, pripominjam še to, da je Uprava policije v Ljubljani na podlagi preiskave potrdila, da je vsebina te prijave absolutno lažnjiva in izmišljena ter me je na podlagi tega takoj izpustila. Dokazi za to se nahajajo pri tuk. policiji.

Kakor se iz vsega tega vidi, je vse tisto, kar je prinešeno proti meni v gornjem članku popolna neresnica.

Sprejmite g. urednik izraze mojega odličnega spoštovanja

Safet Salesević,
Ljubljana, Kolodvorska 23./I.

Od tu in tam

Zagrebški nadškof-pomočnik dr. Stepinac, splitski škof dr. Bonefačič ter djakovski škof dr. Njaradi so včeraj obiskali v Belgradu več ministrov, tako ministra dr. Kreka, nato prosvetnega ministra Magaraševiča, danes pa se bodo oglasili še pri drugih ministrih, v katerih področje spadajo posamezna važna cerkvena vprašanja.

Narodna skupščina se bo danes teden zbrala na novo zasedanje. Predsednik Stevan Čirič je sklical sejo, katere dnevni red je določitev dnevnega reda za tisti dan. Senat pa se bo zbral dva dni kasneje.

Pravilnik o zavarovanju za onemoglost in smrt delavcev, ki so stari preko 70 let ter so bili člani delavskih zavarovalnih zavodov še pred vojno, so dogotovili v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Zadnji pravilnik o zavarovanju za onemoglost je delavce z nad 70 leti starosti izvzel, čeprav bi ne smeli kratkomalo prepustiti usodi delavce, ki so zelo stari, povrh tega pa so bil dolga leta zavarovani. O izgotovljenem pravilniku bo sklepalo ravnateljstvo SUZOUR-ja na svoji seji 22. t. m.

Afera s tihotapljenjem opija se je odkrila v Belgradu. Vodja tihotapcev je bil prav tisti visoki uradnik ki je bil načelnik oddelka za pobijanje takega tihotapstva. Opij so pošiljali največ v Egipt in sicer v škatljicah za sardine Pa tudi doma so ga razpečavali. Vsi krivci so zaprti, preiskava pa še ni zaključena.

70 let stabo babico so na Sušaku neznani zločinci v nedeljo ponoči umorili in odnesli iz stanovanja nekaj denarja. Policija je takoj prijela babičinega slaboumnega sina, ki se je z materjo vedno prepiral, prepričana, da je mater zadavil v napadu besnosti. Toda sin je na policiji trdovratno tajil in se ni dal pripraviti do kakršnegakoli priznanja. Nadaljnji potek preiskave pa je pokazal, da ni izključeno, da je bilo pri zločinu na delu več ljudi.

Zanimiva pravda se je zaključila pred sodiščem v Šibeniku te dni. Pred sodniki je nastopila kot tožiteljica Ivka Žerjav, vdova po nedavno umrlem polkovniku Alfonzu Žerjavu, bratu tudi že pokojnega ministra Gregorja Žerjava. Žerjavova je tožila učitelja Šimo Šestana, svojega drugega moža, češ da jo je pri upravljanju njenih milijonov ofrnažil in na njen račun sam obogatel. Žerjavova je bila najprej poročena z bogatašem Petrom Miheličem, ki ji je po svoji smrti zapustil velika posetva okrog Trsta in drugod po Sloveniji. Kmalu zatem se je Žerjavova (takrat Mihelčičeva) poročila s Šestanom. Toda z njim se je zaradi sporov okrog svojega imetja sprla in ločila. Poročila se je v tretje s polkovnikom Žerjavom, Šestana pa tožila, da je upravljal njena posestva na svoj račun, da je kmalu postal sam milijonar, dočim Žerjavovi ni ostalo nič. Šibeniško sodišče je dolgo pretresalo to vprašanje, nakar je razsodilo, da mora Šestan Žerjavovi izplačati 600.000 din odškodnine. Z razsodbo pa nista bila zadovoljna niti tožiteljica niti obsojenec.

Z dnevnega reda je odstavljeno razpravljanje o likvidaciji lesne industrije Krivaja d. d. v Bosni. Na zadnjem sestanku upnikov je bilo proti glasu pravnega zastopnika Regenstreifa sklenjeno, da upniki nehajo s tožbami proti državnemu erarju. Prav tako je zastopnik državnega erarja izjavil, da odneha od vseh tožba, ki jih je vložil s tem v zvezi. Sedaj ostane v veljavi samo še tožba Regenstreifa zaradi nekih 9 milijonov dinarjev.

Nos je hotela odrezati svojemu ljubčku, ki jo je hotel zapustiti, Črnogorka Vukosava Malikovič. Dolga leta se je razumela z Radomirom in čakala, kdaj jo bo vzel za ženo. Radomir se je izgovarjal s tem, da nima službe. Ko jo je pa pred dnevi dobil, ni hotel več slišati o ženitvi. Užaljena ga je Vukosava počakala na cesti in skočila proti njemu z velikim mesarskim nožem, da bi mu odrezala nos. Vendar ji namen ni uspel, ker se je je fant ubranil.

O pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev v vsej državi bo v kratkem sklepal ministrski svet. Tako je povedal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovič v Somboru. Prav tako se bo vlada še bavila s pokojninskim zavarovanjem časnikarjev, od katerih so danes zavarovani edinole Slovenci in v Dalmaciji živeči časnikarji.

Minister za kmetijstvo Svetozar Stanković je izjavil prav tako v Somboru, da se na uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov ne bo nič spremenilo, ker je to vprašanje že dokončno rešeno.

V Splitu je Harry Piel še začel posnemati zunanje posnetke za svoj novi film. Za to priliko je najel nekaj štatistov, ki jih je preoblekel v Arabce in Beduine. Harry Piel igra sedaj komično vlogo, čeprav smo ga do sedaj poznali le kot akrobata in igralca v kriminalnih filmih. Drugi del filma pa bo izdelal na Hvaru.

Katastrofa je zadela okolico Sv. Križa ob reki Česmi na Hrvaškem. Zaradi obilega dežja in snega, ki je zapadel v zadnjih dneh v bližnji in daljnji okolici, so reke narasle, najbolj pa Česma. Prestopila je bregove in poplavila vse vasi okrog Sv. Križa tako visoko, da gledajo iznad vode le še strehe hiš. Take hude povodnji ljudje že dolga leta ne pomnijo. Sredi noči je prebivalce vode presenetila, kajti naraščala je po 20 do 30 cm na uro. Ljudje so si komaj rešili golo življenje, domače živali, ki jih je voda zalila v hlevih, pa so večinoma poginile. Bližnji prebivalci so nesrečnikom prvi priskočili na pomoč, vendar ne morejo vseh prepeljati na suho, ker nimajo zadosti čolnov. Tako se pa ponavljajo slike bednih otrok in žena, ki se stiskajo in zmrzujejo na strehah svojih hiš in kličejo na pomoč. Voda pa kar naprej narašča in poleg državne ceste zaliva tudi že železniško progo. Prepogosto se ponavljajoče poplave dokazujejo, kako nujno potrebna je regulacija reke Česme in vseh bližnjih rek, če hoče država uboge prebivalce rešiti pred večnimi nevarnostmi.

Nov velik reprezentativen razstavni paviljon na prostoru zagrebškega velesejma gradi sedaj tudi Češkoslovaška. Pač po zgledu Francije, Nemčije in Italije. Paviljon bo sezidan na ploskvi 600 kvadr. metrov ter bo gotov do spomladanskega velesejma. Stroški so preračunani na tričetrt milijona dinarjev. Zagrebčani pravijo, da je odločitev Češkoslovaške, da zgradi svoj paviljon, ponoven dokaz, da je Zagreb trgovsko in industrijsko središče naše države.

Oglašujte v Slov. domu!

Andrej Jelenc iz Zavrha se je

po 23 letih vrnil iz Rusije

Na smledniškem pokopališču stoji spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Nanj je vklesano tudi ime Andreja Jelenca iz Zavrha. Toda, Andrej se je pred nekaj dnevi vrnil iz Rusije, kjer je preživel celih 23 let v ujetništvu. S seboj je pripeljal tudi svojo ženo in dva otroka, starejši sin pa je moral ostati v Rusiji, da odsluži svojo vojaško dolžnost.

Naš dopisnik je napravil te dni obisk pri »Kobilarjevih« v Zavrhu, kakor se pravi pri hiši, kjer je doma »Rus« Andrej Jelenc. V sobi je sedela »Rusova« družina za mizo in lupila jabolka. Bili so vsi oblečeni še ravno tako, kakor takrat, ko so prišli iz Rusije. Žena je imela oblečeno temno obleko in veliko pisano ruto, močno potisnjeno na čelo. Bila je bleda in nekoliko začrnela, v njenih očeh je bila brezmejna žalost in trpljenje. — Med obema njunima fantoma je sedela domača hčerka, njuna sestrična in prijazno kramljala z njima. V predpasniku je imela jabolka in jih delila zdaj otrokoma, zdaj novi teti, zdaj stricu. Oba otroka sta bila vesela in živahna in sta v ruskem jeziku pripovedovala ljubki sestrični meni in njej neznane stvari.

Prosil sem Andreja, naj pripoveduje, kako je živel v Rusiji.

»Živeli smo silno slabo. Življenje v sedanji Rusiji je pekel na zemlji!, je dejal odločno v čisti slovenščini. »Sicer pa bom pripovedoval vse od konca do kraja. Leta 1914 sem bil poklican na fronto v Galicijo, kjer so me februarja 1915 ujeli Rusi in še z enim Slovencem odpeljali v Sibirijo v mesto Petropavlovsk. Dobre tri tedne sva bila v ujetniškem taboru, od tu pa so naju peljali na kmete, kjer smo opravljali kmečka dela do 15. oktobra 1915, ko so nas odpeljali v tabor v Išim-Tobolsk. Tudi tukaj smo ostali samo dva meseca, zatem smo bili namreč dodeljeni v Karabaš, v varilnico za bakreno rudo. Tu nas je bilo okrog 50 Slovencev, ki smo skupaj delali in skupaj hrepeneli po svoji domovini. Kljub temu, da smo bili ujetniki, smo imeli zadosti hrane, zadovoljivo tudi stanovanje in obleko. Do leta 1918 sem dobival pošto od doma, potem nič več. Ker na svoja številna pisma nisem dobil nič odgovora, sem menil, da so mi domači umrli. Trudil sem se, da bi izbrisal spomin na svojo domovino, toda želje po njej nisem mogel iztrgati iz srca. V tej varilnici sem delal do leta 1921. Po preobratu v Rusiji pa moje življenje ni bilo več človeku podobno. Delali smo po 16 ur dnevno. Stanovanje je bilo sicer še isto, toda hrana je bila silno slaba. Nobena jed ni bila zabeljena, nikdar nismo videli mesa. Toda še te hrane je bilo silno malo, da smo vidno slabeli. Nekega dne smo izvedeli, da tovarna ne bo več obratovala in da smo svobodni. Ves oslabljen sem hodil iz kraja v kraj in iskal dela. Končno sem ga dobil na žagi v mestu Novi Nikolajevsk (sedaj Novi Sibirsk), kjer sem delal 8 ur dnevno in dobil za to delo 1 funt kruha (40 dkg), pri nadaljnih osmih nadurah sem zaslužil nekaj moke... Razumljivo je, da sem pri tem plačilu le toliko jedel, da nisem od lakote umrl, zato sem ostal tukaj le štiri mesece in si poiskal službo sluge pri upravitelju lesne industrije. Tu sem mesečno zaslužil dva milijona rubljev (za te sem kupil lahko 10 kg moke). Moj gospodar je bil precej dobrega srca. Stanoval sem v hlevu poleg konja. Zatem sem dobil službo pri kmetih v Novo Sibirsku. Tamkaj sem se spoznal z neko delavko in se z njo poročil, seveda v pravoslavni cerkvi. Moja žena je še nadalje bila v službi, ker je nisem mogel sam preživljati. Po enem letu zakona se mi je rodila deklica, ki pa je po dveh mesecih umrla. Mati je imela preslabo hrano. Ko pa je rodila žena drugo dekletce, je umrla na porodu in z njo tudi dete. Pri porodu ni imela niti babice niti zdravnika.«

Jelenc se poroči z rusko ženo

Na ustnicah se mu je zbrala vsa grenkoba, da je umolknil za trenutek. Nato pa počasi nadaljeval:

»V tej tovarni, kjer mi je umrla žena, sem živel le še kratek čas. Neki uradnik, ki je bil poprej z menoj v tovarni, me je seznanil z mojo sedanjo ženo in me silil, da bi se z njo poročil. Ta moja nova žena je bila 4 leta mlajša od mene in je bila tudi vdova. Poprej je bila poročena s kmetom v vasi Bibejevo. Imela je z njim dva fanta in sicer Fjodorja in Nikolaja. Oba sta bila pridna in sta me rada imela. Žena je vedno rada slišala, če sem pripovedoval o svoji domovini. Tolažila me je, da morda le še živijo moji svojci in mi prigovarjala, naj poizvedujem in pišem domov. Leta 1931. sem spet pisal, ker pa dolgo nisem dobil odgovora, sem obupal, da bi še kdaj videl svojo domačo vas, ki je morda od vojske vsa razdejana. Žena me je bodrila, da nisem jenjal poizvedovati. Pisal sem svojim sosedom, toda nekaj dni zatem sem dobil prvo pismo od doma. Pisali so mi oče, mati in sestra. To je bil praznik in dasi sem bil že ves otopel, sem jokal kakor otrok. Od takrat nisem imel v Rusiji več miru. Sinu Janezu, ki se je rodil 1928. sem pripovedoval o domovini, pripovedoval kakor o obljubljeni deželi.

Kmetije v Rusiji postanejo državna last

1934. nas je prebudil iz sanj o domovini nov udarec. Vsa posestva nam je pobrala država. Jaz, ki sem že več let iskal pravico, da potujem v domovino, nameraval prodati posestvo, ki sem ga priženil in se s tem denarjem vrniti v Jugoslavijo, sem bil še posebno strt. Iz hiše so nam pobrali vsa živila, razen malo krompirja, vzeli zemljo in to na zimo. Začel sem iskati službe, toda tako so delali tudi vsi kmetje, zato je bil naval v mesta strašen. Vso tisto zimo nismo užili ničesar drugega kakor krompir, pa še tega smo že jeseni razdelili vsak dan enako. Kmalu zatem smo izvedeli, da je ustanovljen v vasi kolhoz in da mu je postavljen na čelo upravitelj. Vsak kmet bi moral pristopiti v organizacijo, kdor pa tega ne bo storil, bo kaznovan. Vsak član organizacije se je moral obvezati, da bo obdelal določeno število njiv in oddal jeseni prav tako določeno množino pridelkov državi. Razen tega je moral v jeseni spraviti žito za seme. Tako so kmetje delali vse leto zastonj in če so pridelali samo toliko, da je kaj ostalo, je bilo dobro, če pa ni nič ostalo za dom, so morali v svet. Ker so bile žene brez zaščite in nima v Rusiji mož dolžnosti skrbeti za ženo, so možje odhajali od doma in pustili žene in otroke njihovi usodi.

Trgovina v Rusiji

Jaz sem se uprl in nisem stopil v vaško organizacijo. Posvaril me je upravitelj, da mi bo odvzeta še hišica, toda kljub temu sem poiskal dela pri upravitelju državne trgovine. Vse trgovine v Rusiji so državna last, to veste. Tukaj sem delal nekaj časa in zaslužil toliko, da smo za silo živeli. Pozneje so upravitelja trgovine zaprli, ker je goljufal državo in kmete. Ko sem izgubil delo v trgovini, sem šel k neki lesni industriji, ki je bila tudi državna last. Tukaj sem zaslužil toliko, da sem še nekaj prištedil, obenem pa pridno iskal dovoljenje za odhod v domovino. Končno sem delal pri zidarjih v Novo Sibirskem, prav tako pa tudi sin Fjodor, ki je že osemnjast let star. Oba sva delala po 16 ur trda dela, jedli smo enkrat na dan, samo da smo prištedili denar za pot.

Pot v domovino

17. oktobra letos sem dobil dovoljenje za odhod. Toda na žalost samo zase, za ženo in za mlajša otroka. Starejši sin je moral ostati v Rusiji, da bo odslužil vojaščino. Ženo je silno bolela ločitev od sina, kljub temu je odšla z mano v daljni svet, kamor sva hrepenela že leta in leta. 18. oktobra sem kupil vozno karto do Moskve za 238 rubljev in nekaj kopejk. Dne 22. oktobra smo se odpeljali iz Novo Sibirska. V Moskvi smo kupili karto do Varšave in izdali za njo poslednje rublje.

V Vrašavi smo dobili pri jugoslovanskem konzulatu brezplačno karto v domovino in tudi nekaj denarja. Od tu nismo imeli na poti nobene neprijetnosti, tako, da smo srečno prispeli na postajo v Vižmarje že 3. novembra.

Srečanje z očetom

S postaje smo hodili peš in nikdo me ni poznal. Oče, ki se je med tem preselil v Zavrh, me je spoznal. To je bilo srečanje po 23 letih.«

Ruska žena o naših razmerah

Njegova žena, ki si med razgovorom še ves čas briše solze z velikim temnim robcem, je zamišljeno zrla vame, ko smo končali. Z moževo pomočjo pripoveduje, kako lepo je bilo v Rusiji tedaj, ko so bili kmetje sami svoji gospodarji, ko so sejali in ženske predle. Pokaže čudovito lepo vezena ročna dela, ki jih je prinesla s seboj kot spomin na ona lepa leta.

»Ali še želite nazaj v Rusijo?«

»Ne!« odgovori v ruskem jeziku. »Tam ni kruha, tam v moji domovini je strašno.«

Njej lijejo solze, solze domotožja, solze matere, ki joka za sinom, ki mu bo domovina krušna mati in ki bi mu bila tuja dežela prava mati.

Največja skrb A. Jelenca je, da bi dobil delo kakršnokoli že, da ne bi bil več v nadlego svoji sestri, kjer bo mala hišica premajhna za vse. Otroci in žena se bodo naučili slovenskega jezika in bodo pozneje tudi prestopili v rimo-katoliško vero. Razložil sem mu, da tukaj komunisti hvalijo rusko življenje in da je mnogo ljudi, ki bi radi iste razmere vpeljali k nam. Prestrašil se je, vstal iz stola in čuden ogenj se je zasvetil v njegovih očeh. Nemirno je hodil po hiši dol in gor, nato pa povedal jasno in razločno:

»Vsem tem, ki si zamišljajo, kako lepo je v današnji Rusiji, bi bilo greh želeti, da bi morali poskusiti vse to, kar se danes dogaja tam. Nisem edino jaz, ki sem prepričan o tem. Še dosti jih je takšnih, ki jih je svetovna vojna spravila v rusko ujetništvo in gotovo ni nikogar med njimi, ki ne bi želel čimprej zapustiti ta pekel in priti kamorkoli drugam, najrajše seveda domov, kakor sem po tolikih letih prišel jaz. Vsem tem, ki danes obožujejo Sovjetijo, povejte, da so neizrečeno lahko srečni, da jim ni bilo treba nikdar poskusiti tega, kar sem moral jaz. To je bilo 23 let življenja, ki ne zasluži tega imena.«

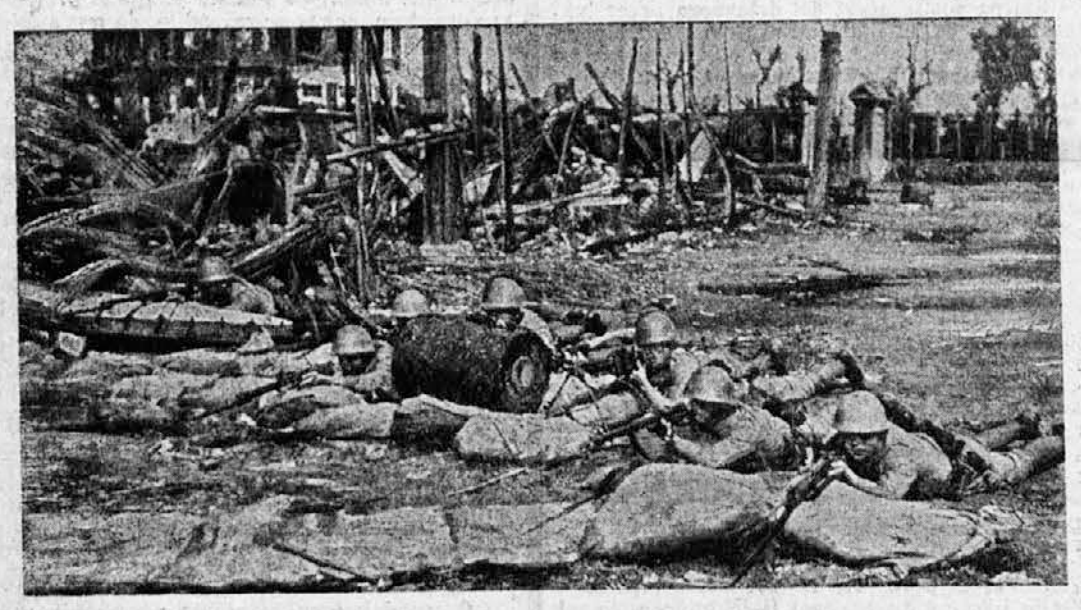

Na razvalinah Šanghaja

V glavnem mestu Filipinov, v Manilli, je razsajala zadnje čase spet strašna povodenj. Slika kaže reševalca pri svojem delu

Premoženje vojvode Windsorskega

Bivši angleški kralj, ki hodi tako izgubljeno iz kraja v kraj, iz Pariza v Berlin in Washington (povabil ga je že tudi Stalin v Moskvo), si menda brez posebne težave privošči taka potovanja, dasi se je govorilo in pisalo, da bo v Ameriki izdal knjigo: »**Zakaj sem se odpovedal prestolu**«, ki bi mu prinesla ogromno nagrado. Nekateri časopisi so celo namigavali, da bi bil take nagrade potreben.

Ko pa je bil zadnjič, pred dobrim mesecem, v Parizu, se je pri svojih tajnikih posebno zanimal zato, da bi si bil končno na jasnem, koliko prav za prav ima. Iz obilice najrazličnejših spisov so dognali, da ima vsega skupaj 900.000 šterlingov ali 216 milijonov našega denarja, kar je vsekakor precej težko v kratkem času zapraviti. Poleg tega pa dobiva od svojega brata kralja Jurija VI. 25.000 šterlingov (6 milj. din) letne podpore.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana« ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 17. nov.: 12 V modernem ritmu (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Harmonika in citre (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Mladinska ura: Rast v poštenost (g. dr. Stanko Gogala) 18.20 Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (g. dr. M. Adlešič) — 18.40 Pozabljeni vrednostni papirji (g. dr. Vlad. Murko) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Doba naše romantike in gotike (Želimir Jiroušek - Zgb) — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča, v 1. odmoru Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v 2. odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

Sreda, 17. novembra: Belgrad: 20 Pester program, 20.30 Humor, 22 Komorna glasba — *Zagreb:* 20 Ljubljana — *Dunaj:* 19.25 Igra, 21.50 Plesna glasba — *Budimpešta:* 19.45 Orkestralni koncert, 21.20 Ciganska glasba, 22.15 Operni orkester, 23.30 Jazz — *Trst-Milan:* 17.15 Pianino, 20.30 Pestra glasba.22.10 Pianino — *Rim-Bari:* 21 Igra, 21.30 Izbrana glasba — *Praga:* 19.25 Vokalni koncert, 20.55 Orkestralni koncert, 22.35 Pianino — *Varšava:* 20 Vokalni koncert, 21 Chopinova glasba, 22 Plesna glasba — *Berlin:* 19.25 Pihala, 20 Orkestralni koncert — *Königsberg:* 20.30 Opera »Orfej in Evridika« — *Vratislava:* 19.10 Koračnice — *Köln:* 19 Komorni orkester, 20.50 Kantata »Huzar in smrt«, 21.10 Beethovnove sonate — *Frankfurt:* 19.10 Regerjev koncert, 20 Beethovnova opera »Fidelio« — *Stuttgart:* 19.30 Wagnerjeva opera »Leteči Holandec« — *Strasbourg:* 21.30 Simfonični koncert — *Bukarešta:* 19.05 Balalajke, 19.40 Vokalni koncert, 20.15 Beethovnov koncert, 20.50 Pestra glasba, 21.45 Kabaret.

Ali ste že poravnali naročnino?

M. Jacoby - R. Leigh: 48

Poročnik indijske brigade

»Randall, saj vendar veste, da se moramo izogibati vsakega spopada!« je dejal Vickers nejevoljno.

Obrnil je konja in odjahal pred svoj oddelek.

Vzdignil je roko in zavpil:

»Četa, naprej!«

Konjeniki indijske brigade so spet jezdili kakor prej. Na čelu je bil Vickers, za njim pa praporščak. Vse, kakor da se ni zgodilo nič...

Geoffrey se je zadovoljno smehljal. To je bilo njegovo najtežje srečanje s sovražnikom dozdaj! Ustaviti ljudi, da ne bi streljali v sovražnika, ki stoji pred njimi in čaka, da jih napade!

Ljudje so ga res ubogali, zakaj na tleh so našli samo nekaj zavrženih pušk, a nobenega ranjenca.!

»Čudno bojišče!« je pomislil Geoffrey. »Bojišče brez krvi, brez ranjencev... brez mrtvih... Toda samo ena moja kratka beseda in zdaj bi se tu valjali ljudje v lastni krvi!«

Bal se je takih misli, ki so ga zdaj pa zdaj prevzemale.

»Končano je in dobro se je končalo!«

Zdaj ni več mislil na to, da je njegovo povelje rešilo toliko ljudem kožo, marveč samo na to, da je izvršil svojo nalogo po navodilih, katera je dobil od guvernerja: izognil se je spopadu in ni prišlo do krvavega boja... do obmejnega incidenta...

Za boj je bilo zdaj še prezgodaj. Kdo ve, kaj jih čaka v Chukotiju, ki ga bodo Suratove čete prvega napadle. Ali se bo trdnjava obdržala?

Pred očmi mu je zraslo mogočno zidovje te omejne angleške trdnjave.

Geoffrey Vickers je bil najprej vojak in šele potem vse drugo...

Spet zvok trobente iz daljave: dva dolga, zategla klica. Okrog šestih je konjeniški oddelek dospel na majhno ravan, kjer so ponavadi prenočevale karavane. To mesto je bilo zelo ugodno za obrambo, če jih je ponoči kdo napadel. Ta mala ravan je obvladovala vso svojo okolico.

Geoffrey je dal vsa navodila za taborjenje. Šotore so morali postaviti v krogu. Ognja niso smeli kuriti. Straže so bile ojačene, prednje straže so poslali na vse okoliške brežičke.

Zase je Geoffrey sklenil, da bo teh šest ur odmora prebdel.

Ni preteklo še pol ure, pa so že vsi vojaki pospali. Randall, Barclay in Pearson so se ponudili, da bodo čuli skupaj s poveljnikom, toda Vickers jih je poslal k počitku.

»Kdo ve, kaj vas čaka jutri v Chukotiju!... Bolje je, da se naspite... Takoj po polnoči bomo krenili dalje... Prosim vas...«

»Toda, dragi Vickers, saj čaka vas prav to kakor nas, in če vi ne marate k počitku, potem tudi mi lahko...«

»Kapitan Randall, zapovedal sem, da pojdite počivat!« je rekel Vickers z ostrim glasom.

Randall je pozdravil ter odšel z drugima dvema.

Samo Pearson je za trenutek okleval, kakor da hoče nekaj reči:

»Le pojdite tudi vi, Pearson,« mu je dejal Vickers, »ob dvanajstih bo treba biti spet na nogah, a morda tudi... prej... če bi se...«

»Mislite, da bi se Indijci utegnili vrniti?...«

»Ne verjamem, ker mislijo, da smo veliko močnejši od njih. Sicer pa so straže tako razpostavljene, da bomo o pravem času obveščeni in potem, bodite brez skrbi...« in Vickers se je nasmehnil, »bomo poklicali tudi vas.«

»Lahko noč,« je odvrnil Pearson in odšel v šotor.

Ko je bil Geoffrey sam, je obšel ves tabor, potem pa je stopal od straže do straže, od brega do brega. Njegov ostri pogled je prediral mrak in videl vsako senco na svetlem ozadju.

Več kakor uro dolgo je bil v šotoru, kjer so spali častniki. Toda ni se stegnil po svoji postelji. Sedel je na sedlu, podprl glavo z rokami in gledal skozi napol razprti šotor v daljavo.

Slišal je globoko, enolično dihanje tovarišev. Kadar ga je začel zmagovati spanec, je hitro vstal in šel staro pot od holma do holma, od straže do straže.

Pogosto se je ustavljal in se zagledal v noč. Sredi te slovesne puščavske tišine mu je v ušesih še vedno zvenel klic za alarm: trije kratki trobljaji iz daljave.

Toda vse je bilo tiho.

Noč je potekla docela mirno.

Vickers je hodil tako okoli straž vse do polnoči. Včasih je legel na pesek, ki je bil še vedno topel od pripeke. Zleknil se je na ledja in strmel v zvezde na nebu.

Kaj je te trenutke mislil?

Kadar je sam sebi zastavil to vprašanje, mu je prihajala na usta ena sama beseda: blodnje!...

Kakšne blodnje?

Ali je mislil na zmedene blodnje svojih čustev, v katerih se niti sam ni mogel več znajti?

Ali je mislil na lesketajoče se nebo, ki se je vilo nad njim s svojimi zvezdami kakor obok večnega molka?

Ni si mogel odgovoriti na to vprašanje. Kadar se je trudil, da bi zbral, da bi ujel svoje lastne misli, da bi jih uredil in usmeril ter jih spravil v smiselno skladnost, se mu je kljub naporu vse razblinjalo v meglovito zmedenost. Tisto zmedeno nekaj je sililo vanj, se vilo okoli njega, ga obdajalo od vseh strani... Naj si je prizadeval, da bi označil to stanje kakorkoli, vedno mu je na usta prihajala samo beseda: blodnje!

Zdaj pa zdaj je zaslišal zategli glas trobente,... po dvakrat.

Zadnjo uro bdenja je Geoffrey prebil stoje na peščenem holmu. Njegova nepremična postava se je odražala na nočnem nebu kakor kip na grobu padlega borca.

Na obzorju je bilo videti rahel, tenak svetel trak, ki se je vlekel nad črno težo daljnih gora.

Natančno ob dvanajstih je trobentač dal znamenje za na noge.

Četrt ure zatem je oddelek odrinil dalje.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 2994 in 2996. Uprava: Kopitarjeva 6. Telefon 2992. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.